

نشانی: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰
 تلفن: ۷۷۷۷۷۷۷۷
 وبسایت: www.eshad.com
 دفتر: تهران، خیابان ولیعصر، پلاک ۱۰۰
 تلفن: ۷۷۷۷۷۷۷۷
 وبسایت: www.eshad.com

کارل مارکس

زندگی و دیدگاه‌های او

کتاب سوم: تحقیقات اقتصادی

دکتر مرتضی محیط

شابگردی: ۹۷۸۰۱۸۵۷
 شابگردی: ۹۷۸۰۱۸۵۷
 شابگردی: ۹۷۸۰۱۸۵۷
 شابگردی: ۹۷۸۰۱۸۵۷

نشر دات

فهرست مطالب

۹	پیشگفتار
۱۵	فصل اول: تاریخچه‌ی اقتصاد سیاسی
۱۷	مشأ نظریه‌ی ارزش بر پایه‌ی کار
۲۳	سهم مارکس
۲۵	فصل دوم: زندگی با تعیدیان لندن
۳۰	سال‌های سلطه‌ی ارتجاع و سختی‌های زندگی
۳۷	فصل سوم: همکاری با مطبوعات ترقی‌خواه بورژوازی
۴۹	فصل چهارم: شکل‌گیری دیدگاه اقتصادی مارکس
۶۷	فصل پنجم: انباشت اولیه‌ی سرمایه
۸۵	فصل ششم: مرحله‌ی تعیین‌کننده در تکامل دیدگاه اقتصادی مارکس
۸۸	حکیده‌ی پیشگفتار مارتین نیکلاوس مترجم دست‌نوشته‌های ۱۸۵۷-۵۸ مارکس
۱۰۷	فصل هفتم: گروندریسه
۱۰۷	مقدمه
۱۰۹	رابطه‌ی تولید با توزیع، ماده‌ی و مصرف
۱۱۱	روش‌شناسی (متدولوژی) اقتصاد سیاسی
۱۱۳	فصل بول
۱۳۳	فصل سرمایه
۱۵۹	کار اضافی یا ارزش اضافی، سرمایه اضافه می‌شود
۱۷۸	انقلاب صنعتی
۱۸۷	فصل هشتم: حوشش‌های تازه در جنبش‌های دموکراتیک و پرولتری
۱۸۸	دفاع از وحدت انقلابی اینالی
۱۹۰	مبارزه برای اتحاد آلمان
۱۹۲	اختلاف با لاسال
۱۹۴	حروه‌ی «آفای وگت»
۱۹۸	توجه مارکس به اوضاع روسیه

۳۲۷	فصل هفتم فرایند کار و ارزش افزایی
۳۳۰	فصل هشتم سرمایه‌ی ثابت و سرمایه‌ی متغیر
۳۳۱	فصل نهم نرخ ارزش اضافی (درجه‌ی استثمار نیروی کار)
۳۳۲	فصل دهم روز کار
۳۳۵	فصل یازدهم نرخ ارزش اضافی و مجموع ارزش اضافی
۳۳۵	فصل دوازدهم مفهوم ارزش اضافی نسبی
۳۳۷	فصل سیزدهم کار جمعی
۳۳۹	فصل چهاردهم تقسیم کار و صحت کارگاهی
۳۴۳	فصل پانزدهم ماشین‌ها و صنعت در مقیاس بزرگ
۳۵۱	فصل شانزدهم ارزش اضافی مطلق و ارزش اضافی نسبی
۳۵۳	فصل هفدهم تغییر در میزان بهای نیروی کار و ارزش اضافی
۳۵۳	فصل هجدهم فرمول‌های متفاوت نرخ ارزش اضافی
۳۵۴	فصل نوزدهم تبدیل ارزش (بهای) نیروی کار به مرد
۳۵۵	فصل بیست و دوم تفاوت دستمزدها در کشورهای مختلف
۳۵۶	فصل بیست و سوم بازتولید ساده
۳۵۷	فصل بیست و چهارم تبدیل ارزش اضافی به سرمایه
۳۵۸	فصل بیست و پنجم قانون عام انباشت سرمایه
۳۶۳	فصل بیست و ششم - راز انباشت اولیه‌ی سرمایه
۳۶۵	فصل بیست و هفتم سلب مالکیت زمین از روستاییان
۳۶۷	فصل بیست‌وهشتم قوانین حوسین علیه سلب مالکیت شدگان از اواخر قرن ۱۵ به بعد
۳۶۸	فصل بیست و نهم پیدایش سرمایه‌دار کشاورزی
۳۶۹	فصل سی‌ام تاثیر انقلاب کشاورزی بر صنعت
۳۶۹	ایجاد بازار داخلی برای محصولات صنعتی
۳۷۰	فصل سی و یکم پیدایش سرمایه‌دار صنعتی
۳۷۳	فصل سی و دوم گرایش تاریخی انباشت سرمایه
۳۷۵	نتایج فرایند مستقیم تولید
۳۸۵	فصل سیزدهم جلد دوم «سرمایه»
۳۸۵	چکیده‌ی جلد دوم و سوم «سرمایه»
۴۰۱	بحث بحران سرمایه‌داری در جلد دوم
۴۰۵	از پیش‌گفتار اریست مندل بر جلد سوم «سرمایه»
۴۱۵	فصل چهاردهم گرایش نزولی نرخ سود
۴۲۱	فصل پانزدهم نظریه‌ی بحران سرمایه‌داری

۱۹۹	همکاری با نشریه‌ی Die Press
۲۰۰	جنگ داخلی آمریکا
۲۰۴	نگرش مارکس نسبت به جنبش ۱۸۶۳-۶۴ مردم لهستان
۲۰۸	فعالیت مارکس در انجمن آموزشی کارگران آلمان
۲۰۹	درگذشت ویلهلم وولف دوست نزدیک مارکس
۲۱۰	رابطه‌ی مارکس با «مجمع عمومی کارگران آلمان»
۲۱۵	فصل نهم بین‌الملل اول
۲۳۶	مبارزه علیه باکونین
۲۴۲	بحران در امپراتوری دوم و چشم‌انداز انقلاب در اروپا
۲۴۵	فصل دهم کمون پاریس
۲۵۰	انقلاب ۱۸ مارس
۲۵۵	«جنگ داخلی در فرانسه»
۲۶۵	فصل یازدهم ادامه‌ی مبارزه‌ی ایدئولوژیک در «بین‌الملل»
۲۶۶	کنفرانس لندن
۲۷۰	تشدید مبارزه با طرفداران باکونین
۲۷۱	مبارزه علیه اصلاح‌طلبان
۲۷۵	آمادگی برای کنگره‌ی لاهه
۲۷۶	کنگره‌ی لاهه
۲۷۹	بعد از کنگره - ملاقات در آمستردام
۲۸۰	سال پایانی بین‌الملل
۲۸۲	انحلال بین‌الملل
۲۸۵	فصل دوازدهم کتاب سرمایه
۲۸۵	مقدمه
۲۹۷	قانون ارزش مارکس
۳۰۱	نظریه‌ی ارزش اضافی
۳۰۳	پیشگفتار مارکس بر جلد اول «سرمایه»
۳۰۹	فصل اول
۳۱۶	فصل دوم فرایند ماده
۳۱۸	فصل سوم پول یا گردش کالاها
۳۲۱	فصل چهارم فرمول عام سرمایه
۳۲۲	فصل پنجم تضادهای درونی فرمول عام سرمایه
۳۲۴	فصل ششم خرید و فروش نیروی کار

۴۲۱	اشاره
۴۲۴	سرمایه‌داری و بحران
۴۲۸	دو نوع بحران
۴۳۴	بحران تحقق ارزش
۴۳۷	نظریه‌ی بحران مارکس از دیدگاه سوئری
۴۴۵	نظریه‌ی فرویاسی نظام سرمایه‌داری در اثر بحران
۴۵۰	بحران مرمز
۴۵۲	عوامل خستی‌کننده‌ی گرایش به سوی «کمبود مصرف»
۴۵۹	پی‌نوشت‌ها
۴۶۷	نمایه

پیشگفتار

اکنون نزدیک به چهار سال از چاپ اول جلد دوم این کتاب می‌گذرد. یکی از دلایل تأخیر در انتشار جلد سوم مشکل بودن تدوین این جلد بوده است. موارد زیر این نکته را روشن می‌کند

- ۱- همان‌طور که در پیشگفتار جلد اول آمده است، هدف از نوشتن کتاب «کارل مارکس زندگی و دیدگاه‌های او» دنبال کردن رشد فکری مارکس از دوران دبیرستان تا سال‌های پایانی زندگی او بوده است. دنبال کردن دیدگاه‌های او از طریق نقل بحث‌های اصلی و تعیین‌کننده‌ی نوشته‌های او از درون مجموعه‌ی آثار ۵۰ جلدی مارکس - انگلس به زبان انگلیسی که اکنون در دسترس است.
- ۲- اما کتاب اگر بخواهد تنها شامل مقدار فراوانی نقل قول باشد نه تنها ممکن است حسته‌کننده باشد بلکه آنچنان که باید نمی‌توان رشد دیدگاه او را در متن زندگی و رشد شخصیت او قرار داد از این رو تکامل دیدگاه مارکس باید در بستر زندگی او قرار داده شود تا برای خواننده قابل درک‌تر و حدادتر باشد.
- ۳- دنبال کردن این طرح در جلد اول و دوم مشکل چندانی نداشت جلد اول در وهله‌ی نخست شامل دیدگاه‌های فلسفی اوست و زندگی او را با به‌یاد آوردن تقریباً هم‌زمان با رشد و تکامل فکری او می‌توان دنبال کرد. جلد دوم نیز اساساً شامل فعالیت‌ها و دیدگاه‌های سیاسی او یعنی شرکت فعال او و انگلس در انقلاب ۴۹-۱۸۴۸، نوشتن نزدیک به ۴۰۰ مقاله (به اتفاق انگلس) در روزنامه‌ی رابینش تسایونگ نو و جمع‌بندی پیروزی‌ها و شکست‌های این انقلاب در سال‌های اول اقامت در لندن است (تا سال ۱۸۵۲)
- ۴- از این موقع به بعد مارکس از یک سو می‌بایست شکست انقلاب، فشار و حشمتناک پلیس بر خود و یارانش در کشورهای مختلف اروپا، دستگیری بسیاری از این یاران، محاکمه‌شان توسط دولت آلمان و مسئولیت مارکس و انگلس در دفاع از آنان، بروز اختلاف سیاسی میان اعضای جمع «اتحادیه‌ی کمونیستی»، محاصره‌شدن توسط